

Sataman Ilta 09.03.2025
 Rukousta vai manipulaatiota 2
 Jarmo Sormunen

KOHTALO, KARMA JA LAMPUNHENKI

JOHDANTO:

- Mikä meidän elämäämme ohjaa?
- Olenko se **minä itse**?
 - On sanottu, että ihminen on oman onnensa seppä.
- Ohjaako elämäämme **Sattuma**?
 - Se tapahtuu mitä tapahtuu.
 - Eikä siihen vaikuta kukaan tai mikään.
- Vai olemmeko me hänen veljensä "**Kohtalon**" armoilla?
 - Kohtalolla tarkoitetaan ennalta määrättyä tapahtumien kulkua.
 - Tosin tätä elämästämme päättävää Kohtaloa ei kukaan ole koskaan tavannut.
- Vai ohjaako meitä **Karman** laki?
 - Karman mukaan jokaisen elävän olennon nykyinen olotila on suoraa seurausta menneisyydessä tehdyistä teoista.
 - Nykyiset teot vaikuttavat tulevaisuuteen, myös tuleviin jälleensyntymiin.
 - Tosin en koskaan tiedä, mitä olen tehnyt väärin, etten toistaisi seuraavassa elämässä samoja virheitä.
- Entä jos **Jumala** ohjaakin koko maailmaa?
 - Entä jos Hän on luonut meidät?
 - Entä jos me voimme vaikuttaa elämäämme tuntemalla Hänet - ja rukoilemalla Häntä?
 - Mitä on kristillinen rukous ja mitä se ei ole?

1. SAA PYYTÄÄ!

Raamataim-Soofimissa, Efraimin vuoristossa, oli mies, nimeltä Elkana, Jerohamin poika, joka oli Elihun poika, joka Toohun poika, joka Suufin poika. Hänellä oli kaksi vaimoa; toisen nimi oli Hanna, ja toisen nimi oli Peninna. Ja Peninnalla oli lapsia, mutta Hanna oli lapseton. 1Sm 1:1-2

- Tämä kertomus sijoittuu ns. Tuomarien aikaan, juuri ennen Israelin suuria kuninkaita Saulia, Daavidia ja Salomoa, suunnilleen vuoteen 1100 eKr.
- Tässä Juudan sukuntaan kuuluvassa perheessä oli yksi mies ja kaksi vaimoa. Sen myötä ihmissuhteissa oli tavallistakin suurempia jännitteitä.
- **Perheen rouvat eivät tullee** keskenään toimeen. Kilpailu ja kauna pahentui erityisesti siitä, kun Peninna pilkkasi Hannaa lapsettomuuden tähden. Eikä

se ollut mitä tahansa naljailua vaan oikeaa kotikiusaamista, jonka tähden Hanna joutui paljon itkemään.

- Elkana teki perheensä kanssa jokavuotisen pyhiinvaellusmatkan Jerusalemiin. Tuohon matkaan ja uhraamiseen liittyi ilmeisesti paljon sellaista, mikä toi Hannan lapsettomuuden erityisellä tavalla esiin.

“Koska Herra oli sulkenut Hannan kohdun, Peninna ärsytti ja kiusasi häntä jatkuvasti saadakseen hänet raivostumaan. Näin tapahtui joka vuosi. Aina kun Hanna meni Herran huoneeseen, Peninna kiusasi häntä, ja Hanna itki eikä syönyt mitään. Silloin hänen miehensä Elkana sanoi hänelle: ”Hanna, miksi itket etkä syö mitään? Miksi olet noin pahoillasi? Enkö minä ole sinulle enemmän kuin kymmenen poikaa?”

Kerran, kun he olivat syöneet ja juoneet Siilossa ja pappi Eeli istui istuimellaan Herran huoneen ovenpielessä, Hanna nousi ja rukoili Herraa mieli murheellisena, itkien katkerasti. Hän teki lupauksen ja sanoi: ” Herra Sebaot, jos sinä katsot palvelijattaresi kurjuutta ja muistat minua etkä unohda palvelijatartasi, vaan annat minulle poikalapsen, niin minä annan hänet Herralle koko hänen elinajakseen, eikä partaveitsi ole koskettava hänen päättään.” 1Sm 1:6-11

- Hannan elämässä lapsettomuudesta tuli äärimmäisen kipeä asia. Äitiys, ja vain äitiys, toi aviovaimolle hyväksytyn sosiaalisen aseman perheessä ja sen ulkopuolellakin.
- Ja vaikka Eeli kuinka vakuutti rakkauttaan ja arvostustaan, asiasta kasvoi jättäjäinen Hannan elämässä. Eikä sitä helpotanut se, että Eeli kysyi: *“Enkö minä ole sinulle enempi kuin kymmenen poikaa?”* *“No et!”*, uskon Hannan ajatelleen.
- Niinpä Hanna teki sen, minkä Jumalaan uskova ihminen tekee. Hän vuodatti hädässään sydämensä Jumalalle. Hän rukoili niin tosissaan kuin ihminen ikinä voi ja vuodatti sydämensä tuskan.
- Sen lisäksi Hanna teki sen minä niin moni suomalainenkin mies ja nainen on elämässään tehnyt. Hän teki Jumalalle lupauksen. *“Jos annat minulle pojan, niin minä annan hänet Sinulle nasiiriksi, koko elämän ajaksi.”*
 - **Nasiiri oli Jumalalle erottautunut, pyhityslupauksen tehnyt mies**, joka pidättäytyi monista asioista erottuakseen Jumalan palvelemiseen.
 - Nasiirit eivät leikanneet tukkaansa, nauttineet alkoholia, syöneet rypäletuotteita jne.
 - Nasiirilupauksen saattoi tehdä koko elämänsä ajaksi tai tietyksi aikajaksoksi.
- Kaikesta näkee miten tosissaan Hanna oli.
- **Sovellutus:**
 - Kenties Sinullakin on tällä hetkellä jokin suuri henkilökohtainen rukousaihe.
 - On hyvä muistaa, että Jumalalla on tapana vastata, ennemmin tai myöhemmin...

- Kenties sinäkin olet valmis lupaamaan Herralle mitä tahansa, jotta hän vastaisi.
- Jos näin teet, kannattaa harkita, mitä lupaa, sillä Jumala ottaa lupauksemme tosissaan.
- Raamattu sanoo: *“Kun teet lupauksen Jumalalle, täytä se viivyttelämättä, sillä hän ei mielisty tyhmiin. Täytä siis, mitä lupaat. On parempi, ettet lupaa, kuin että lupaat etkä täytä.”* San 5:3-4
- Kun Hanna rukoili hiljaa, pappi Eeli luuli naisen olevan juovuksissa ja torui tästä Hannaa.
- Siihen Hanna vastasi:

"Ei, herrani, en ole juonut viiniä enkä väkijuomaa. Minä olen murheen raskauttama nainen ja olen vuodattanut sieluni Herran eteen. Älä pidä palvelijartasi kelvottomana naisena, sillä minä olen puhunut näin kauan huoleni ja suruni suuruuden tähden." Eeli vastasi: **"Mene rauhassa. Israelin Jumala antakoon sinulle, mitä olet häneltä pyytänyt."** Hanna sanoi: **"Salli palvelijattaresi saada suosio sinun silmissäsi."** **Sitten hän meni pois ja söi, eivätkä hänen kasvonsa enää näyttäneet murheellisilta. Varhain seuraavana aamuna he nousivat ja rukoilivat Herraa kumartuen maahan hänen edessään. Sen jälkeen he palasivat kotiinsa Raamaan. Elkana yhtyi vaimoonsa Hannaan, ja Herra muisti Hannaa. Jonkin ajan kuluttua Hanna tuli raskaaksi ja synnytti pojan.** 1Sm 1:15-20

- **Silloin kun on hätä, silloin ei lasketa tyylipisteitä.** Sillä ei ole mitään väliä miten sitä rukoilee, kunhan Jumala vain vastaisi.
 - Siksi meillä tulee seurakunnassakin olla tilaa erilaiselle rukoukselle, vaikka vähän oudommallekin tyyliille - kunhan Jeesus on keskipisteessä.
 - Lopulta pappi Eeli ymmärsi naisen olevan tosissaan, ja lausui tälle Jumalan sanana, että hänen rukouksensa on kuultu. Se oli nyt Jumalan tiedossa ja Hän vastaisi tahtonsa mukaan.
 - Hanna näyttää saaneen merkillisen armon jättää asia Herralle.
 - Hän ei ottanut asiaa enää mukaansa eikä kantanut rukouksen taakkaa pitemmälle vaan sai heitettyä sen Jumalalle.
 - Hän ei yrittänyt varmistaa Jumalalta vastausta millään tempulla, ei edes toistuvalla pyytämällä.
 - Uskon Hannan kuitenkin miettineen, notta mitenkähän Jumala aikoo tämän asian oikein hoitaa.
 - Joskus mekin saamme rukouksessa tällaisen rauhan. Tuo asia ei enää ahdistanut meitä, vaikka toisimmekin sen vielä Jumalan eteen.
- "Mitenkähän Sinä Herra tämän oikein järjestät?"**

- **Jeesus opetti:** *“Sen tähden minä sanon teille: kaiken, mitä te rukoillette ja anotte, uskokaa, että olette sen jo saaneet, niin se tulee teille.”* Mk 11:24
- Reilun yhdeksän kuukauden kuluuttua perheeseen syntyi poika, joka sai nimekseen Samuel, “Jumala kuulee” (tai “jonka Jumala on kuullut”).
- Hanna piti omalta puoleltaan lupauksensa. Hän toi Samuelin temppeliin ja papit kasvattivat tämän tulevan profeetan ja viimeisen tuomarin, jolla oli merkittävä rooli Israelin elämässä.
- Jumala siunasi Hannan uskollisuuden antamalla Hannalle vielä viisi lasta.
 - Jos me teemme lupauksia Herralle, Hän odottaa meidän pitävän ne.
 - Hän siunaa uskollisuutemme omalla tavallaan ja omalla ajallaan.

2. PYDÄNKÖ VAI PAKOTANKO?

- Yleisaiheemme on “Rukousta vai manipulaatiota?”.
- Manipuloinnilla tarkoitetaan tarkoituksellista ohjailua ja harhaan johtamista. Psykologinen manipulointi on toimintaa, jonka avulla pyritään aktiivisesti saamaan toinen tekemään asioita, joita hän ei muuten tekisi.
- Raamatussa on monia esimerkkejä yrityksistä manipuloida Jumalaa tai jumalia. Yksi näistä on egyptiläisten noitien ja maagikkojen toiminta.

”Jumala sanoi Moosekselle: ‘Kun farao sanoo teille: ‘Tehkää tunnustekonne’, sano silloin Aaronille: ‘Ota sauvasi ja heitä se faraon eteen, niin se muuttuu käärmeeksi.’” Mooses ja Aaron menivät faraon luo ja tekivät niin kuin Herra oli käskenyt. Aaron heitti sauvansa faraon ja hänen palvelijoittensa eteen, ja se muuttui käärmeeksi. Silloin farao kutsui maansa viisaat ja noidat, ja nämä Egyptin tietäjät tekivät loitsuillaan samoin: he heittivät kukin sauvansa maahan, ja ne muuttuivat käärmeiksi. Mutta Aaronin sauva nieli heidän sauvansa.” 2Ms 7:9-12

- **Jumala osoitti, ettei matkimisella** tai manipuloinnilla voi kilpailla Hänen kanssaan.
- Aaronin sauva ei muuttunut käärmeeksi hänen tai Mooseksen oman toiminnan vaikutuksesta. Jumala sai sen aikaan yliluonnollisesti.
- Taikuudessa sen sijaan yritetään käyttää inhimillisiä ja yliluonnollisia voimia ihmisen hyväksi.

“Herra sanoi Moosekselle: ”Sano Aaronille: ‘Ojenna kätesi ja sauvasi jokien, virtojen ja lammikoiden yli ja nostata sammakoita Egyptin maahan.’” Niin Aaron ojensi kätensä Egyptin vetten yli, ja sammakot nousivat maalle ja peittivät Egyptin maan. Tietäjät tekivät loitsuillaan samoin ja nostattivat sammakoita Egyptin maahan.” 2Ms 8:1-3

- **Maagikkojen typeryys kaiken lisäksi korostui** siinä, että he tekivät taikojaan, vaikka niistä kärsivät erityisesti egyptiläiset, eivät israelilaiset!
- Noitien tarkoitus ei ollutkaan auttaa, vaan päihittää juutalaiset ja heidän Jumalansa.
- Tämän jälkeen Mooses muutti maan tomun syöpäläiseksi, hyttysiksi tai mäkäräiseksi (2ms 8:13-15), mutta siihen eivät maagikot kyenneet. He eivät kyenneet luomaan uutta, niinkuin Jumala!
- Tässä on inhimillisen uskonnollisuuden ja kristinuskon ero. Vain Jumala luo uutta. Edes saatanakaan ei kykene kuin matkimaan Jumalan tekoja.
- Siksi me emme voi rukouksen maailmassakaan saada itse aikaan yhtään mitään. Mutta me voimme pyytää Jumalaa toimimaan omalla suvereenilla ja kaikkivaltiaalla tavallaan.

3. MAGIAN MAAILMA

- Elämme länsimaisessa kulttuurissa tällä hetkellä suuren muutoksen aikaa.
- Kristillinen maailmankuva on joutunut antamaan tilaa uudelle uskonnollisuudelle, uudelle henkisyydelle.
- Magia vaikuttaa niin lääketieteeseen kuin uskontoihinkin, myös kristinuskoon.
- Yhden ystäväni kokemus kuvaa mielestäni hyvin tätä muutosta:
 - Ystäväni Heikki, joka tunnustautui noihin aikoihin 90 -luvulla ateistiksi tai agnostikoksi, oli intohimoinen amatöörijuoksija.
 - Hänen jalkansa kipeytyi Helsinki-Maratonilla. Kipeä jalka ei niinkään harmittanut, vaan se ettei hän pääsisi pian juostavalle Tukholma-maratonille.
 - Hän etsiytyi lehti-ilmoituksen perusteella henkiparantajan luo, joka laski kätensä kipeän polven päälle - ja se parani. Ja Heikki pääsi Tukholmaan.
 - Mutta siellä polvi kipeytyi uudestaan, ja ei kun henkiparantajalle. Aina kun tuo kipu uusiutui, polvi oli aiempaa pahempi. Jälleen Heikki sai hoitoa, ja energiaa virtasi.
 - Käytyään vuoden ajan tuolla verenseisauttaja - henkiparantajalla Heikki huomasi maailmankuvansa muuttuneen. Ateisti huomasi uskovansa henkiparanemisiin, shamanismiin, sielunvaellukseen, kristallisterapioihin, reikihoitoon, joogaan, ufologiaan ja koko okkultismin kirjoon. Samalla hän koki ajautuvansa siäisesti syvemmälle pimeään.
 - Mutta sitten Heikki joutui auto-onnettomuuteen, jossa hengenlähdekin oli lähellä. Säikähdettyään oikein kunnolla hän etsi apua Jumalalta.
 - Hän luki uskovan ystävänsä avustuksella ns. syntisen rukouksen, jossa tunnustetaan synnit ja sitoudutaan seuraamaan Jeesusta.
 - Heikki kertoi, että sillä hetkellä, kun hän sanoi aamenensa, tuo polvi tuli kipeäksi. Myöhemmin se leikattiin ja sen myötä myös parani. Mutta Heikistä tuli ihan uusi uskovainen mies.

- Kuulemme usein sanottavan, että eihän mikään sinänsä ole väärin. Jos jostakin on apua, niin siitä vaan, eikö?
- Ongelmana on kuitenkin filosofia, jonka taustalla vaikuttavat erilaiset henkivallat.
- **Elämme läntisessä maailmassa maagisen** maailmankuvan renessanssia. Tämä kehitys voidaan nähdä selvästi osana New Agen, Uuden Ajan, uuden uskonnollisuuden esiinmarssia.
 - Maagiseen maailmankuvaan perustuva ajattelu on luonteeltaan ihmiskeskeistä.
 - Maagisen maailman keskipisteessä ei ole persoonallinen jumala vaan ihminen.
 - Ihminen on ikäänkuin mikrokosmos, pieni maailmankaikkeus. Ihmisen ja suuren maailmankaikkeuden, makrokosmoksen, välillä on tiivis yhteys ja vastaavuus.
 - Maagisen maailmankuvan perusajatus kuuluu: "*Niin kuin tuolla ylhäällä, niin täällä alhaallakin*". Universumi ohjaa meidän elämäämme! Tällä ajatuksella toimii esierikiksi astrologia.
 - Koska siis mikrokosmos heijastaa makrokosmoksen tapahtumia, voidaan makroa tutkimalla saada tietoa mikrosta. Ja päinvastoin.
 - Eikä ainoastaan saada tietoa, vaan samalla kun maailmankaikkeus vaikuttaa meihin, me voimme vaikuttaa paitsi omaan elämäämme, koko maailmankaikkeuteen.
 - Tätä suhdetta sovelletaan monissa terapiamuodoissa ihmisen kehoon. Jonkin kehon osan ajatellaan esittävän pienoiskoossa koko kehoa. Esim. korva-akupunktiossa korvan lehden ajatellaan muistuttavan päällään seisovaa ihmissikiötä. Mielikuvitusta käyttäen eri korvan alueiden kuvitellaan vastaavan tiettyä kohtaa kehossa. Ja kun yhtä aluetta painellaan tai pistellään, vaikuttaa se tuohon vastaavaan kehon osaan myönteisesti.
 - **Tähän periaatteeseen** nojaavat myös mm. vyöhyketerapia tai iiris-diagnostiikka.
 - Tietyillä keinoilla, pistelemällä, hieromalla tai mietiskelemällä voi vaikuttaa ympäröivään maailmaan. Tästä on kyse erityisesti perinteisessä noituudessa, joka edustaa puhtaimmillaan maagista ajattelua.
 - Magiassa on kyse ennen kaikkea vallasta, 'mahdista', jolla hallitaan ulkopuolista maailmaa.
- **Sovellutus:**
 - **Samantyyppinen ajattelu on tarttunut myös moniin** kristillisiin suuntauksiin - erityisesti rukouksen ja ylistyksen alueella.
 - Vääränlaisessa rukouksessa liturgia, asento, sanojen muoto, ilmaisutapa, äänenkäyttö tai sanojen määrä ratkaisee sen, vastaako Jumala.

- Vääränlaisessa ylistyksessä taas tunnelma, kokemus, mystiikka ja fiilis. Ikäänkuin oikealla ylistyksellä voisimme vetää Jumalan läsnäolon keskellemme.
- **Myös kristillinen teologia on saanut osumaa.** Suoraan magiasta otettuja elementtejä on tarttunut erityisesti ns. menestysteologiaan ja uskon julistajien opetukseen.
 - Uutta luovan sanan käyttäminen
 - Positiivinen tunnustaminen.
 - Luova visualisointi. Erityisesti rahan ja omistamisen alueella
- **Missä kulkee manipuloinnin ja vaikuttamisen välinen ero?**
- **Vaikuttamisella** pyritään saamaan toinen ymmärtämään haluttu viesti sekä ajattelemaan, tahtomaan ja toimimaan sen mukaisesti eri näkökulmia punniten - ilman ulkoista painostusta kiristystä, uhkailua tai lahjontaa. Tästä on kyse kristillisessä opetuksessa.
- **Manipulointi** taas on toiseen vaikuttamista yksipuolisella, epätarkalla tai valheellisella informaatiolla käyttäen hyväksi vastaanottajan heikkouksia tai rajoitteita. Manipuloitaessa kuulijalle ei anneta tasapuolista ja totuudellista informaatiota. Manipuloija pyrkii saamaan kuulijansa toimimaan tavalla, joka muuten olisi hänelle vierasta tai jopa vastentahtoista.
- Ydinkysymys on tämä: Hallitsenko minä Jumalaa vai hallitseeko Hän minua?
- Me voimme ja saamme yrittää vaikuttaa Jumalaan, mutta emme ikinä pysty manipuloimaan Häntä!
- Jumala ei tarvitse meidän temppujamme, oikeita sanojamme, visioitamme tai uskon siemeniämme.
- Hänelle voi puhua, Häneltä voi pyytää, Häntä voi kiittää.

4. KENEN EHDOKKAILLA RUKOILEMME?

- Miksi me näemme niin vähän rukousvastauksia?
- Ollaanko ihan rehellisiä? Siksi, että me rukoilemme niin vähän.
- Jaakob kirjoittaa:

Mistä tulevat taistelut ja mistä riidat teidän keskuudessanne? Eikö teidän himoistanne, jotka sotivat jäsenissänne? Te himoitsette, eikä teillä kuitenkaan ole; te tapatte ja kiivailette, ettekä voi saavuttaa; te riitelette ja taistelette. Teillä ei ole, sentähden ettette ano. Jk 4:1-2

- Mitä enemmän pyydämme, sen enemmän saamme vastauksia. Ja sitä enemmän uskomme vahvistuu.
- Ongelmana on se, että me emme myöskään muista niitä monia tilanteita, joissa Jumala on auttanut. Me unohdamme.
 - Tähän voisi olla yhtenä apuna pitää rukouspäiväkirjaa. Siihen voi merkitä pyynnöt ja vastaukset.

- Toinen apukeino voi olla rukouskortti. Siinä on tila muutamalle henkilölle, jonka puolesta sitoudumme rukoilemaan.
- Jossakin vaiheessa näemme, että Jumala tekee erityisesti työtään noissa ihmisessä.
- Toinen syy miksi emme näe rukousvastauksia on tässä:

Te anotte, ettekä saa, sentähden että anotte kelvottomasti, kuluttaaksenne sen himoissanne. Jk 1:3

- Motiivilla on merkitystä. Miksi pyydän Jumalalta asioita?
- Siksikö että saisin itse mahdollisimman paljon kivaa ja hyvää? Vai siksikö että toiset pääsisivät osalliseksi Hänen hyvydestän?
- Jos olemme ihan rehellisiä, suurin osa rukouksistamme ovat aika itsekkäitä malliin: "Anna mulle, siunaa mua, johdata mua...". Ja se on hyvä että rukoilemme.
- Mutta jossakin vaiheessa Jumala haluaa kääntää huomionsa Häneen itseensä ja toisiin.
- Jumala lupaa vastata tahtonsa mukaisesti rukouksiin. Meidän on turha pyytää sellaista, minkä Hän sanassaan kieltää tai mikä vahingoittaa meitä tai toisia.
- Johannes kirjoittaa kirjeessään näin:

Ja tämä on se uskallus, joka meillä on häneen, että jos me jotakin anomme hänen tahtonsa mukaan, niin hän kuulee meitä. Ja jos me tiedämme hänen kuulevan meitä, mitä ikinä anommekin, niin tiedämme, että meillä myös on kaikki se, mitä olemme häneltä anoneet. 1Jh 5:14-15

- Kolme sanaa erottavat kristillisen rukouksen ei-kristillisestä: "Tapahtukoon sinun tahtosi!"
- **Se ei ole epäuskoa tai epäluottamusta Jumalan mahdollisuuksiin.**
- Se on luottamusta Kaikkivaltiaaseen Jumalaan, jolla on meitä kohtaan hyvä tahto.
- Jos Hän ei anna sitä, mitä Häneltä pyydän, siihen varmasti hyvä syy.
- Raamatun mukaan Jumala sitoo itsensä rukouksiimme. Hän sitoutuu varmasti vastaamaan, jos rukoilemme Hänen tahtonsa mukaisesti ja Jeesuksen nimessä.
- **Jeesus lupasi monta kertaa:** *Jos te minun nimessäni pyydätte jotakin Isältä, niin te saatte...*
 - Kun menet vieraaseen maahan, tullissa passiisi lyödään leima.
 - Jeesuksen sovitustyö on kuin leima meidän rukouksiimme.
 - Jeesuksen tähden Jumala kuulee ne. Hänen tähtensä Jumala mielellään vastaa.